

Доцяк І.І.
*кандидат політичних наук,
директор Центру соціальних досліджень
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»,
доцент кафедри політології*

ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПРОТИСТОЯННЯ ЗАГРОЗАМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Сучасний суспільно-політичний розвиток України відбувається в умовах гібридної війни яку вже тривалий час здійснює Російська Федерація. Відкрита військова агресія, залучення парамілітарних угруповань та відкритого криміналу, нехтування всіма цивілізованими нормами воєнних дій супроводжується потужною інформаційною війною. Саме вона виступає в сучасних умовах найнебезпечнішою і найбільш загрозливою складовою російської агресії. На нашу думку, можна виділити три основні вектори поширення відповідних інформаційних впливів: в самій Росії, в комунікативному просторі України та в окремих сегментах світового інформаційного поля. У суспільній свідомості росіян активно продукується сприйняття українських реалій як глибокої соціально-економічної кризи, спровокованої націоналістичними впливами та руйнуванням «братерських зв'язків». Відкрита дезінформація та маніпулювання фактами має на меті формування образу ворога із кожного пересічного українця, що відкидає ідеї та практику «руського міра». Тими ж методами в глобальному інформаційному просторі поширюються матеріали для дискредитації всього українського, навішування ярликів антисемітизму, націоналізму та екстремізму для розколу консолідованої позиції Європейського Союзу та НАТО щодо протидії російській агресії. В самій Україні інформаційні впливи пропагандистська машина країни агресора надає першочергового значення деморалізації та дезінтеграції українського суспільства, дискредитації діяльності органів влади.

Реалізується прагнення розколоти суспільну думку, зменшити рівень легітимності політичного режиму країни, її правлячої політичної еліти та, як наслідок, деморалізувати суспільство в разі здійснення прямого вторгнення регулярних військ противника [1,с.6].

Проте необхідно констатувати, що гібридна війна Росії проти України спричинила до суттєвих змін в суспільній свідомості українців. Зросла вимогливість громадян до діяльності посадових осіб та влади в цілому, загострились почуття патріотизму, справедливості та жертвності, активізувались процеси консолідації українського суспільства. Цілком очевидно, що після того, як вдалося стабілізувати військову ситуацію на лінії зіткнення, Україні потрібно посилити роботу в інших сферах, насамперед у внутрішньополітичній складовій, що передбачає цілу низку дій і заходів, найголовнішими з яких є подолання системної кризи владно суспільних відносин, боротьба з корупцією, розвиток економічного потенціалу та підвищення рівня життя. Одним із визначальних завдань зовнішньої політики України є гарантування національної безпеки. В сучасному глобалізованому світі важко говорити про можливість окремої країни самотійно гарантувати свою національну безпеку. Міжнародний тероризм, локальні конфлікти, непередбачуваний сусід, що став на шлях військової експансії – все це зумовлює єдиний вихід для України – інтеграцію в міжнародну систему безпеки. Україні важливо активізувати зусилля для того, щоб на Заході сформувалося стійке переконання, що неможливість безпосередньо увійти до ЄС і Північноатлантичного альянсу може завдати чималої шкоди українській державі й у перспективі підірвати в ній реформаторський процес. Саме тому надзвичайно актуальним стає питання про вироблення спільних із Заходом стратегій і програм з прискорення інтегрування України в євроатлантичні структури. В іншому випадку Україна, з мовчазної згоди ЄС, ризикує перетворитися на „сіру зону” між об'єднаною Європою і Росією і, зрештою, втратить свій суверенітет та територіальну цілісність.

Сьогодні загальновизнаним є те, що саме рішення про вступ нових членів з числа посткомуністичних країн привернуло найбільше уваги до місії Альянсу, яка полягає у просуванні демократії. Колишній Генеральний секретар НАТО Лорд Робертсон стверджував, що процес розширення являє собою найдієвіший метод, за допомогою якого НАТО намагається сформувати загальну культуру демократії та поваги до прав людини. Ще в 1995 році міністр оборони США В.

Пері висловився за те, щоб розширення НАТО обов'язково відбувалося на основі принципів, від яких залежить стабільність Західної Європи: колективна оборона, демократія, консенсус та спільна безпека. Застосовуючи ці принципи, які пізніше стали відомі як "принципи Пері", міністр сформулював ряд критеріїв розширення Альянсу: •нові члени повинні мати здатність та волю захищати НАТО;

•нові члени повинні підтримувати демократію та свободу підприємництва, захищати свободу та права людини на своїй території та поважати суверенітет інших держав, встановити цивільний контроль над збройними силами;

•НАТО повинна й надалі приймати рішення на основі консенсусу;

•нові члени повинні досягти рівня оперативної взаємодії з НАТО. Демократизація була проголошена офіційним критерієм на вступ будь-якої держави-кандидата до НАТО. Критерії членства в НАТО являють собою для держав-претендентів об'єктивну реальність, яка обумовлює їхні кроки та логіку дій на шляху до євроатлантичної інтеграції.

Вступ до НАТО є не просто прагматичним кроком з метою забезпечення національної безпеки, а дійовим зусиллям на шляху подолання цивілізаційної прірви, яка, хоча й сформувалася ще за радянських часів, втім ще зберігається, але вже на іншому ціннісному рівні.

Членство в НАТО – це належність до певного кола держав, які сповідують спільні цінності, прагнуть стабільності та є передбачуваними і надійними суб'єктами міжнародної політики. Для майбутнього Української держави важливо бути в одній системі цивілізаційних координат із найрозвиненішими державами світу.

З іншого боку - вступ в НАТО можна розглядати як своєрідний проміжний етап до членства в ЄС, кільки саме в НАТО посткомуністичні держави зможуть набути такого потрібного їм досвіду членства в західних міждержавних організаціях. А саме захист європейського вибору українського суспільства став основною ідеєю «Революції гідності», що відкрила нову епоху в нашій сучасній історії. Членство в Альянсі також сприятиме становленню та розвитку

політичних інститутів, що здатні підтримувати й гарантувати впорядковані демократичні процеси, зокрема сприяти забезпеченню цивільного контролю за військовими шляхом поширення норм та зразків їхньої поведінки у демократичному суспільстві (політична нейтральність, відкритість для суспільства, повага прав людини тощо). Аналізуючи ризики в системі національної безпеки через участь в НАТО, найчастіше згадують обмеження свободи вибору і можливості маневрування у політиці через союзницькі зобов'язання, підвищення ризику втягнення держави у конфлікти, розпочаті союзниками. Проте консенсусний характер ухвалення політичних рішень в Альянсі та демократичні політичні системи країн-учасників нівелюють загрозу бути втягнутими у загарбницькі війни та експансіоністські конфлікти [1]. На перший план критики євроатлантичної інтеграції України завжди виносили загрозу погіршення відносин з Росією. В даний період Російська Федерація веде гібридну війну проти України і такі відносини вже погіршити неможливо. Сьогодні зруйнувало існування політ коректного ставлення українського соціуму до свого північного сусіда. Якщо раніше некоректно було навіть говорити про реальні загрози та експансіоністські прагнення Росії, то в умовах військового конфлікту вона чітко і однозначно сприймається як агресор.

Таку позицію підтримують і США. Очільник Пентагону Ештон Картер у своєму виступі 17 листопада 2015 на щорічній зустрічі керівників американського бізнесу, який організований газетою Wall Street Journal, торкнувся політики Росії в Європі і зазначив, що такого виклику не було з часів холодної війни, і підкреслив, що США "повинні відповісти на нього". "Ми повинні стримувати Росію, а для цього нам слід продовжувати інвестувати у власні військові можливості, а також вимагати такого ж підходу з боку інших країн-членів НАТО", - вважає глава Пентагону.

Інформаційні впливи сьогодні продукують нові міфи стосовно євроатлантичної інтеграції України - як загроза збільшення витрат з державного бюджету на оборону у при вступі до НАТО, перетворення нашої території на мішень міжнародного тероризму, можливість самостійно відновити ядерний потенціал повернутись до групи «ядерних держав». Реальний стан речей

показує, що Україна вже зараз витрачає більше 5% ВВП на оборону при натівських стандартах у 3%, терористичні акти відбуваються в багатьох країнах, що не входять до північноатлантичного блоку а відновлення атомної зброї неможливе в силу багатьох економічних, політичних та безпекових проблем. Для України європейська і євроатлантична інтеграція має базовий, цивілізаційний характер, оскільки сприяє, перш за все, повноцінному поверненню до західної цивілізації та її цінностей. Зміцнення демократії – це той, так би мовити, бонус, який отримає наша держава набуваючи статусу повноцінного члена Північноатлантичного Альянсу.

Не викликає сумнівів, що НАТО справляє демократизуючий вплив на політичну ситуацію в країнах-учасниках. Політичні сили в державах-членах НАТО обмежені в спробах використовувати чинник зовнішніх загроз для досягнення цілей політичної боротьби. Система стримування зовнішніх загроз через участь в НАТО, а також мінімізація зовнішніх впливів з-поза меж Альянсу на внутрішньополітичні процеси в державах-членах сприяють більшій стабільності політичних систем країн-членів. Євроатлантична інтеграція здійснює виключно сприятливий вплив на стан національної безпеки України. Інтеграція України до НАТО стимулює розвиток демократичних процесів в Україні.

На сьогодні для України базовою основою гарантування національної безпеки та протистояння загрозам інформаційної війни стає пришвидшення вступу до НАТО. Лише це допоможе зберегти суверенітет і територіальну цілісність нашої держави в умовах гібридної агресії Росії. Для української влади, інститутів громадянського суспільства, засобів масової інформації основним завданням стає розвиток спроможностей протидіяти дезінформації та іншим проявам інформаційної війни та національна консолідація.

Список використаної літератури

1. Горбулін В. Г. «Гібридна війна» як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу. *Стратегічні пріоритети*. Київ, 2014. № 4. С. 5–12.
2. Шмиттер Филипп К. Угрозы и дилеммы демократии. URL:

